

В.М. ГУРАШ*Львівський національний університет імені Івана Франка*

УДК 349.22+346.1(477)

ДОЦІЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕГУЛЮВАННЯ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ З ЛІЗИНГУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ¹

Обґрунтовується доцільність ліцензування діяльності з лізингу праці, задля чого визначено критерії віднесення видів господарської діяльності до таких, що потребують ліцензування, та проаналізовано характер підприємницької діяльності з лізингу праці на предмет відповідності критеріям ліцензійної діяльності. Сформульовано пропозиції щодо правового регулювання ліцензування діяльності з лізингу праці.

Як відомо, історичний розвиток лізингу праці пов'язаний зі створенням спеціалізованих агентств, діяльність яких полягає у наймі працівників для наступної «передачі» їх праці підприємству-користувачу за певну плату та на умовах, визначених у договорі лізингу праці. Вказана діяльність є предметом підприємництва для значного кола українських господарників [1, с.129]. Проте у чинному трудовому та господарському законодавстві України відсутнє належне правове регулювання відносин лізингу праці загалом і безпосередньо підприємницької діяльності у цій сфері. Зважаючи на об'єктивні передумови правового регулювання діяльності з лізингу праці, що склалися в Україні, надзвичайно потрібним є вироблення адекватного механізму правового регулювання підприємництва з цього напрямку. В Україні правове регулювання підприємницької діяльності з лізингу праці повинно органічно вписатися у систему правового регулювання підприємницької діяльності загалом та відповідати принципам державної політики у сфері господарювання. Враховуючи, що зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності є напрямком державної політики України [2], використання засобів державного впливу на господарську діяльність, у тому числі і ліцензування, повинно бути доцільним та ефективним. З огляду на вказане пропонується дослідження спрямоване на проведення аналізу доцільності ліцензування як умови діяльності приватних агентств зайнятості з лізингу праці та формулювання конкретних пропозицій щодо перспектив правового регулювання ліцензування діяльності з лізингу праці.

Висновки та пропозиції, сформульовані у статті, ґрунтуються на аналізі наукових результатів з теорії ліцензування у галузі господарського права, що містяться у працях Е.Е. Бекірової, А.І. Шпомер, О.М. Олейнік тощо. Особлива увага у цій статті приділена визначенню критеріїв віднесення видів господарської діяльності до ліцензійної, з'ясуванням характеру діяльності з лізингу праці та на цій основі обґрунтуванням доцільності та формулюванням конкретних пропозицій щодо перспектив регулювання ліцензування діяльності з лізингу праці, що одночасно

можна віднести й до новизни роботи.

З'ясування доцільності ліцензування діяльності з лізингу праці передбачає встановлення відповідності характеру діяльності з лізингу праці критеріям ліцензійної діяльності. Відтак постає проблема встановлення чіткого переліку критеріїв віднесення діяльності до ліцензійної.

Відповідно до Господарського кодексу України ліцензування спрямоване на захист економічних і соціальних інтересів держави, суспільства та окремих споживачів [3]. Йдеться про запровадження режиму ліцензування до тих видів господарської діяльності, які за відсутності державного регулювання можуть порушувати інтереси громадського порядку та добробуту. Аналізоване законодавче положення окреслює мету ліцензування. Однак, законодавець не встановлює чітких критеріїв віднесення видів господарської діяльності до таких, що підлягають ліцензуванню.

Е.Е. Бекірова вважає, що критерії віднесення видів діяльності до ліцензійної слід визначати «з урахуванням потенційної шкідливості здійснення діяльності та можливості альтернативи ліцензування у вигляді інших методів регулювання цієї діяльності» [4, с.5]. Наведена позиція вказує на запровадження режиму ліцензування у тому випадку, якщо неможливо використати інші засоби державного регулювання господарської діяльності. У той же час, авторка не обґрунтовує, в яких саме випадках застосування ліцензування є єдиною виправданим. Вказівка на «потенційну шкідливість діяльності» не дозволяє сформулювати критерії віднесення видів господарської діяльності до таких, що потребують ліцензування, адже є абстрактно-оціночними поняттями. Іншими словами, не зрозуміло, які конкретні об'єкти слід захищати від ймовірного заподіяння шкоди. Окрім цього, вірогідність заподіяння шкоди та саму шкідливість можна трактувати по-різному.

На думку О.М. Олейнік ліцензуванню підлягають наступні види діяльності: діяльність, яка залучає необмежене коло осіб, у тому числі їх майно; діяльність, що підлягає спеціальному режиму контролю; діяльність, яка пов'язана з використанням обмежених природних ресурсів [5, с.70]. В основному автор вірно визначає критерії ліцензійної діяльності. Однак, спеціальний режим контролю є наслідком і методом забезпечення ефективності ліцензування, а не критерієм віднесення видів діяльності до ліцензійної.

А.І. Шпомер формулює наступні критерії віднесення

¹ Первинна рекомендація з напрямку досліджень: канд. юрид. наук Козак З.Я. (ЛНУ ім. Івана Франка).

діяльності до ліцензійної: надзвичайна прибутковість діяльності; діяльність пов'язана з задоволенням невід'ємних потреб населення; соціально-економічна роль; забезпечення економічної безпеки держави; життєво-важлива роль для суспільства; підтримка на належному рівні інтелектуального потенціалу суспільства; забезпечення соціальної стабільності держави» [6, с.4-5]. Надзвичайна прибутковість, як потенційний результат підприємницької діяльності безпосередньо не впливає на забезпеченість економічних і соціальних інтересів держави, суспільства та окремих споживачів. Отож, критерій надзвичайної прибутковості жодним чином не відповідає меті ліцензування, визначеної Господарським кодексом України [3]. Окрім цього, прибутковість діяльності обумовлена не лише об'єктивними, але й низкою суб'єктивних факторів. Наприклад, прибутковість діяльності художника чи діяչинера залежатиме від суб'єктивної оцінки якості їх діяльності. Тому використання критерію «надзвичайної прибутковості діяльності» приведе до неогрунтованого розширення ліцензійної діяльності. Критерій «пов'язаності діяльності з задоволенням невід'ємних потреб населення» є абстрактним. Адає зміст терміну «невід'ємність потреб» чітко визначити неможливо. Неоднозначне розуміння змісту аналізованого критерію негативно впливатиме на єдність та послідовність ліцензування в Україні. Всі інші критерії, сформульовані А.І. Шпомер, не встановлюють характеру ліцензійної діяльності, а визначають спрямованість ліцензування на досягнення певних результатів. Тому авторка визначає мету та цілі ліцензування, а не критерії віднесення діяльності до ліцензійної.

Вважаємо, що критеріями визначення видів господарської діяльності, що повинні ліцензуватися, є фінансовий ризик для значного кола осіб; реальна загроза життя та здоров'ю громадян; використання обмежених природних ресурсів або реальна загроза довкіллю; діяльність, що потребує спеціальних знань та досвіду і пов'язана із забезпеченням особистісних або соціально-економічних прав громадян. Закріплення вказаних критеріїв у законодавстві України сприятиме його вдосконаленню.

З огляду на сформульований перелік критеріїв віднесення господарської діяльності до ліцензійної проаналізуємо доцільність ліцензування діяльності з лізингу праці.

Специфікою господарської діяльності приватних агентств зайнятості з лізингу праці є найм відносно значної кількості лізингових працівників¹, здійснення великого об'єму роботи з кадровою документацією, необхідність грамотного оформлення трудових та цивільно-правових договорів, динамічне налагодження ділових стосунків з підприємствами-користувачами. Відтак, щоб забезпечити трудові права лізингових працівників та господарські права підприємств-користувачів, діяльність з лізингу праці повинні здійснювати особи, які володіють спеціальними та достатніми знаннями, мають досвід роботи у галузі трудового права та володіють достатніми фінансовими ресурсами. Окрім цього, у лізингових працівників і підприємств-користувачів виникатимуть інформаційні проблеми. Вказані суб'єкти можуть бути не здатними самостійно визначити, чи володіє приватне агентство зайнятості з лізингу праці мінімальною кваліфікацією, необхідною для здійснення цієї діяльності і чи зможе виконувати свої фінансові зобов'язання. Можливості податкових зловживань та не-

виконання зобов'язань перед соціальними фондами, що пов'язане зі складністю правовідносин лізингової праці, потребує особливого державного контролю за діяльністю приватних агентств зайнятості з лізингу праці. Наведені аргументи вказують, що діяльність з лізингу праці потребує спеціальних знань та досвіду і пов'язана із забезпеченням особистісних та соціально-економічних прав громадян. Отож існує об'єктивна необхідність віднесення господарської діяльності з лізингу праці до ліцензійної.

Пропозиція щодо ліцензування діяльності з лізингу праці узгоджується з положеннями Конвенції Міжнародної організації праці № 181 «Про приватні агентства зайнятості», що надає автономію державам, які її ратифікували, у визначенні механізму правового регулювання діяльності приватних агентств зайнятості з лізингу праці, зокрема щодо застосування системи ліцензування чи сертифікації їх діяльності [7]. У багатьох державах необхідною умовою здійснення діяльності з лізингу праці є одержання ліцензії. Наприклад, ліцензування підприємницької діяльності з лізингу праці обов'язкове в Італійській Республіці, Іспанії, Королівстві Бельгія, Французькій Республіці, Федеративній Республіці Німеччина, Австрійській Республіці, Великому герцогстві Люксембург, Сполучених Штатах Америки [8, 9].

Пропонуємо в Україні закріпити ліцензування підприємницької діяльності з лізингу праці. Для цього, можливі два варіанти. Перше, це прийняття спеціального нормативно-правового акта про ліцензування діяльності з лізингу праці та відповідно доповнення статті 2 Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» [10] положенням щодо регулювання ліцензування діяльності з лізингу праці спеціальним нормативно-правовим актом. Можливо також доповнення статті 9 Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» [10] положенням щодо ліцензування діяльності з лізингу праці та, як наслідок, правове регулювання ліцензування діяльності з лізингу праці у порядку, визначеному вказаним законом.

Альтернатива правового забезпечення ліцензування діяльності з лізингу праці обумовлена існуванням загального та спеціального порядку правового регулювання ліцензування господарської діяльності в Україні.

На думку А.І. Шпомер загальна та спеціальна системи ліцензування в Україні породжені існуванням двох автономних систем критеріїв віднесення господарської діяльності до ліцензійної [6, с.5]. Авторка визначає критерії віднесення видів господарської діяльності, як системні явище. Будь-яка система передбачає наявність послідовно розміщених елементів, які перебувають у тісному та чіткому взаємозв'язку між собою. Самі критерії віднесення видів господарської діяльності слід розглядати як елементи однієї системи. Однак, чітка послідовність розміщення вказаних критеріїв не має принципового значення та жодним чином не впливає на їх функціональну властивість. До того ж, відсутня взаємодія критеріїв віднесення видів господарської діяльності до ліцензійної між собою. З огляду на вказане вважаємо, що критерії віднесення господарської діяльності до ліцензійної позбавлені властивості системності. Поділ критеріїв віднесення видів господарської діяльності на дві групи, залежно від порядку ліцензування певних видів господарської діяльності є умовним. Ліцензування будь-якого виду господарської діяльності спрямоване на досягнення єдиної мети, зокрема, як це визначено чинним Господарським кодексом України [3]. Вказані завдання забезпечують існування єдиної групи критеріїв

¹ Наприклад, штат приватних агентств зайнятості з лізингу праці у місті Києві «Adesso» налічує 170 лізингових працівників, «Acumen outsourcing» - 90.

рив віднесення господарської діяльності до ліцензійної. Тому загальний та спеціальний порядок ліцензування господарської діяльності не є наслідком існування «автономних систем» критеріїв ліцензійної діяльності.

Інша річ, що правове регулювання ліцензування окремих видів господарської діяльності спеціальними законами є ефективнішим. Тобто, наявність спеціального правового регулювання ліцензування викликана необхідністю комплексного правового регулювання певних суспільних відносин. Наприклад, частиною предмету правового регулювання Закону України «Про банки і банківську діяльність» [11] є весь комплекс відносин у сфері банківської діяльності, включаючи ліцензування банківської діяльності. Очевидно, що виключення ліцензування банківської діяльності з предмету правового регулювання Закону України «Про банки і банківську діяльність» [11] є недоцільним. З огляду на вказане вважаємо, що загальний та спеціальний порядок правового регулювання ліцензування, що існує сьогодні в Україні, є результатом правотворчої діяльності та обумовлений системою правового забезпечення ліцензування господарської діяльності.

Однак, не слід визначати лише зовнішні чинники диференціації правового регулювання ліцензування господарської діяльності. Діяльність сама по собі також є критерієм загального чи спеціального порядку правового регулювання ліцензування господарської діяльності. Наприклад, банк, як суб'єкт правовідносин, виконує особливі функції у державі. З метою забезпечення ефективності банківської діяльності існує потреба у встановленні правових норм, що максимально враховують характер банківської діяльності. Наприклад, з огляду на специфіку суб'єкта, котрий здійснює банківську діяльність, необхідно передбачити триваліший термін перевірки додержання суб'єктами банківської діяльності ліцензійних умов. А отже, і спеціальний строк прийняття рішення щодо видачі ліцензії для здійснення діяльності банків. Відтак критерієм спеціального порядку правового регулювання ліцензування в Україні є суб'єкт, що здійснює підприємницьку діяльність.

Окрім цього, ліцензування діяльності у сфері електроенергетики та використання ядерної електроенергії також здійснюється у спеціальному порядку. У цьому разі діяльність пов'язана з особливою якісною характеристикою об'єкта діяльності ліцензування. Іншими словами, загальний порядок ліцензування не забезпечить досягнення мети ліцензування у сфері електроенергетики та використання ядерної електроенергії, оскільки, особливість об'єкта цієї діяльності потребує детальної перевірки додержання ліцензійних вимог та динамічного реагування на порушення ліцензійних умов. Тому, критерієм спеціального порядку правового регулювання ліцензування господарської діяльності є також об'єкт господарської діяльності.

Нормативно-правовий акт спрямований на спеціальне регулювання підприємництва з лізингу праці, тому видається не потрібним прийняття спеціального нормативно-правового акта щодо регулювання ліцензування діяльності з лізингу праці. Натомість, застосування порядку ліцензування господарської діяльності, встановленого нормами Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» [10], дозволить забезпечити ефективність ліцензування діяльності з лізингу праці. Таким чином, вважаємо, що ліцензування діяльності з лізингу праці найоптимальніше здійснювати у загальному порядку, визначеному Законом України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» [10]. У цьому разі, порядок видачі, переформулювання, видачі дублікатів та анулювання

ліцензій на здійснення діяльності з лізингу праці, контроль за додержанням ліцензіатами ліцензійних умов, видача розпоряджень про усунення порушень ліцензійних умов, а також усунення порушень законодавства у сфері ліцензування регулюватиметься положеннями вказаного Закону.

Даючи ліцензію, держава засвідчує, що суб'єкт господарювання відповідає вимогам, які встановлюються у ліцензійних умовах до конкретного виду діяльності [16, с.14]. Тому дуже важливо сформулювати адекватні ліцензійні вимоги до суб'єктів підприємницької діяльності з лізингу праці, що стане гарантією ефективності ліцензування.

Аналізуючи законодавство іноземних держав, можна виокремити наступні умови ліцензування, що зустрічаються у законодавстві більшості держав: «персонал агентства повинен мати визначену кваліфікацію та досвід роботи; наявність гарантій виконання фінансових зобов'язань; відсутність податкових заборгованостей чи соціальних виплат; зобов'язання письмово надавати органу ліцензування інформацію про підприємство-користувача; копії укладених договорів з підприємством-користувачем та з лізинговими працівниками; відсутність судимості у керівного персоналу агентства» [8, 9].

Щодо суб'єктів діяльності з лізингу праці, то Конвенцією Міжнародної організації праці № 181 «Про приватні агентства зайнятості» передбачено право на здійснення діяльності з лізингу праці як для юридичних, так і фізичних осіб [7]. У державах, де лізингова праця є предметом правового регулювання, це питання вирішується аналогічно [8, 9]. А от у проекті Федерального Закону Російської Федерації «Про захист прав працівників, що наймаються приватними агентствами зайнятості з метою передачі їх праці третім особам» передбачено, що лише юридичні особи вправі здійснювати діяльність з лізингу праці [12]. Враховуючи специфіку діяльності з лізингу праці та можливі ризики її здійснення, вважаємо недоцільним встановлення заборони фізичним особам здійснювати цю діяльність. Інша річ, що діяльність з лізингу праці за своєю суттю є підприємницькою. Відповідно до Господарського кодексу України [3] державна реєстрація як суб'єктів підприємницької діяльності є необхідною умовою здійснення підприємницької діяльності. Отже, діяльність з лізингу праці може здійснюватися лише суб'єктами підприємницької діяльності незалежного від того чи це юридична, чи фізична особа.

До юридичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності з лізингу праці слід встановити вимогу щодо виду організаційно-правової форми юридичної особи, оскільки важливо, щоб вид організаційно-правової форми юридичної особи суб'єкта підприємницької діяльності з лізингу праці сприяв забезпеченню прав суб'єктів лізингової праці. Змістовними елементами конструкції організаційно-правової форми юридичної особи є обсяг правосдатності, організаційна єдність та автономія, майнова відокремленість та обсяг юридичної відповідальності [13, с.16]. Законодавець визначає конкретні організаційно-правові форми юридичної особи, шляхом поєднання вказаних елементів у структурі юридичної особи. Елемент обсягу юридичної відповідальності учасників господарського товариства дозволяє визначити потенційну забезпеченість права кредиторів цієї юридичної особи на відшкодування шкоди.

² Законом України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01.06.2000 р. визначено тотожність понять «ліцензійні умови» та «ліцензійні вимоги».

Згідно з Законом України «Про господарські товариства» найширший обсяг відповідальності за боргами товариства несуть учасники повного та командитного товариства [14]. Характер діяльності приватних агентств зайнятості з лізингу праці зумовлює виникнення фінансових зобов'язань перед суб'єктами відносин лізингової праці та державою. Широкий обсяг позитивної юридичної відповідальності сприятиме добросовісному виконанню зобов'язань та ініціативній діяльності приватних агентств зайнятості з лізингу праці. Тому пропонуємо, щоб приватні агентства зайнятості створювалися лише у формі повного або командитного товариства.

Окрім цього, вимога щодо створення страхового фонду приватним агентством зайнятості стане ще однією гарантією забезпечення соціальних прав лізингових працівників. Очевидно, що наявність вказаного страхового фонду не позбавляє приватне агентство зайнятості від обов'язку сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування до соціальних фондів у порядку та у розмірі, визначеному чинним законодавством України. Наявність запропонованого страхового фонду у приватному агентстві зайнятості є додатковою гарантією забезпечення соціальних, у тому числі і трудових прав лізингових працівників. Окрім цього, необхідність створення та існування страхового фонду у приватному агентстві зайнятості пов'язана з іншими страховими ризиками, порівняно з загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням. Мова йде про фінансову нестабільність діяльності приватного агентства зайнятості, що має наслідком загрозу порушення права лізингових працівників на оплату праці. Тому вимога щодо створення приватним агентством зайнятості страхового фонду є гарантією права на оплату праці лише лізингових працівників відповідного приватного агентства зайнятості. У той час, як існування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування забезпечує реалізацію соціальних прав усього кола застрахованих суб'єктів, визначеного чинним законодавством України.

Аналізуючи чинне законодавство України та законодавство зарубіжних держав, пропонуємо передбачити ліцензійними умовами діяльності приватних агентств зайнятості з лізингу праці наступні вимоги:

1. Юридичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності з лізингу праці повинні створюватися у формі повного або командитного товариства.
2. Обов'язкове створення страхового фонду.
3. Керівний персонал приватного агентства зайнятості повинен мати вищу юридичну або економічну освіту.
4. Керівний персонал та працівники приватного агентства зайнятості, трудова функція, яких передбачає роботу з лізинговими працівниками або підприємствами-користувачами повинні мати досвід роботи у галузі трудового права.

Змістом діяльності з лізингу праці є «продаж» праці лізингових працівників, чому передують укладення трудових договорів з відповідними працівниками безпосередньо приватним агентством зайнятості. Від якості провадження діяльності з лізингу праці безпосередньо залежить забезпеченість конституційного права людини на працю. Іншими

словами, діяльність з лізингу пов'язана з забезпеченням трудових прав людини. Тому, враховуючи вказаний характер діяльності з лізингу праці, Міністерство праці та соціальної політики України повинно бути органом ліцензування діяльності з лізингу праці. З цієї метою слід внести зміни до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку органів ліцензування» [15] та п.7 вказаного акта викласти у наступній редакції: «Міністерство праці та соціальної політики України – посередництво у працевлаштуванні за кордоном; діяльність з лізингу праці». При цьому, орган ліцензування відіграватиме роль гаранта правомірної діяльності приватних агентств зайнятості з лізингу праці. Необхідно встановити відповідальність посадових осіб за видачу ліцензії на здійснення діяльності з лізингу праці невідповідному суб'єкту. Це спонукатиме відповідальних за видання ліцензії осіб ретельно перевіряти відповідність приватного агентства зайнятості з лізингу праці ліцензійним умовам і як наслідок, попередить появу некваліфікованих суб'єктів діяльності з лізингу праці та порушення прав суб'єктів відносин лізингової праці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шопіна І.М. «Запозичена праця»: перспективи правового регулювання // Форум права. –2006. –№ 3. –С.129-135 [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2006-3/06simppr.pdf>.
2. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» від 11.09.2003 р., № 1160-IV // ВВР України. –2004. –№ 9. –Ст.79.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р., № 436-IV // ВВР України. –2003. –№ 18-22. –Ст.144.
4. Бекірова Е.Е. Правове регулювання певних видів господарської діяльності: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 Ін-т економіко-правових досліджень НАН України. –Донецьк, 2006. –21 с.
5. Олейник О.М. Хозяйственное право: Учебник: В 2-х т. –Т.1. –М.: Юристъ, 2000. –653 с.
6. Шпомер А.І. Ліцензування господарської діяльності: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 /Київськ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. –Київ, 2006. –17 с.
7. Private Employment Agencies Convention, 1997. –URL: <http://www.ilo.org/ilolex/english/convdisp2.m>.
8. Employee leasing in Germany: the hiring out of an employee. –URL: http://www.law.uic.edu/publications/CLL&PJ/archive/vol_23/issuc_1/SchurenArticle23-1.pdf.
9. The scope of the employment relationship. International Labour Office, Report V, 2003. –URL: <http://www.ilo.ch/public/english/standards/relm/ilc/ilc91/pdf/rep-v.pdf>.
10. Report of the Committee of Experts on the Applications of Conventions and Recommendations. International Labour Office, Report III (Part IA), 2006. –URL: <http://www.ilo.org/public/english/standards/relm/ilc/ilc95/pdf/rep-iii-1a.pdf>.
10. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01.06.2000 р., № 1175-III // ВВР України. –2000. –№ 36. –Ст.299.
11. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р., № 2121-III // ВВР України. –2001. –№ 5-6. –Ст.30.
12. Проект Федерального Закона О защите прав работников, нанимаемых частными агентствами занятости с целью предоставления их труда третьим лицам [Электронный ресурс]. –Режим доступа: http://www.apsc.ru/base_apsc/legislation/z_trud.

³ Відповідно до Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01.06.2000 р. ліцензійні умови діяльності з лізингу праці повинні бути затверджені спільним наказом спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування та органом ліцензування.

13. Кочергіна К.О. Зміст організаційно-правових форм підприємницьких товариств: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 /Нац. юрид. академія України ім. Ярослава Мудрого. –Харків, 2005. –19 с.

14. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 р., № 1576-ХІІ // ВВР України. – 1991. –№ 49. – Ст.682.

15. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку органів ліцензування» від 14.11.2000 р., № 1698 [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1698-2000-%EF>.

Надійшла до редколегії 29.11.2007

ГУРАШ В.М. ЦЕЛЕСООБРАЗНОСТЬ И ПЕРСПЕКТИВЫ РЕГУЛИРОВАНИЯ ЛИЦЕНЗИРОВАНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПО ЛИЗИНГУ ТРУДА В УКРАИНЕ

Обосновывается целесообразность лицензирования деятельности по лизингу труда, для чего определены критерии отнесения видов хозяйственной деятельности к таким, которые требуют лицензирования, и проанализирован характер предпринимательской деятельности по лизингу труда на предмет соответствия критериям лицензионной деятельности. Сформулированы конкретные предложения о правовом регулировании лицензирования деятельности по лизингу труда.

GURASH V.M. ADVISABILITY AND FUTURE REGULATION OF LABOUR LEASING ACTIVITY LICENSING IN UKRAINE

In the article is reasoning an advisability of labor leasing activity licensing. In order to achieve this aim is formed the criteria's of business licensing. Also is analyzed labor leasing activity character and its accordance with mentioned above criteria's. It is founded an advisability of labor leasing business licensing system introduction in Ukraine and are formed digit suggestions for future legal regulation of labor leasing business licensing.

О.В. ЗВЕРЕВА

канд. юрид. наук

Донецький університет економіки та права

УДК 366.4

ДЕЯКІ ПИТАННЯ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ПРАВ СПОЖИВАЧА У ВИПАДКУ ПРИДБАННЯ ТОВАРУ НЕНАЛЕЖНОЇ ЯКОСТІ

Розглянуто права споживачів в випадку придбання товару в регламентації Цивільного кодексу України та Закону України «Про захист прав споживачів», що дозволило виявити протиріччя і запропонувати шляхи їх усунення, посиляючись на досвід Російської Федерації.

Відповідальність продавця за якість реалізованого товару була відома ще у дореволюційній Росії. У XIX столітті в Росії передбачалася відповідальність продавця за непадежну якість у наступних випадках: якщо він несумлінно замовчував про непридатність речі; якщо річ виявилася псехоною з встановленим зразком або нижчою за якість; якщо сховав від покупця нерухомості такі її недоліки, виявлення яких свідчить, що покупець одержав не те, що хотів одержати; якщо продавець (з торгів) майно виявилось не тієї якості, що було зазначено в описі – ст.ст.2289, 2290, 6833, 6874 [1].

Велика увага питанням захисту прав споживачів приділяється Російськими вченими, такими як А.Е. Шерстобитов, Е.А. Суханов, та ін. В даний час в Україні досліджуються права споживачів у рамках цивільного права, у роботах В.С. Белих, Л. Іваненко, Л. Миколаєва, І. Боровської, Г.А. Осетинської та інших авторів, однак проблема регламентації права споживача на падежну якість потре-

бує додаткової розробки.

Мета статті полягає в виявленні колізій, що існують в Законі України «Про захист прав споживачів» та Цивільному кодексі України в регламентації права споживача на падежну якість товарів, робіт, послуг. Її новизна полягає в обгрупуванні необхідності встановлення певних вимог щодо прав споживачів при придбанні товару непадежної якості в залежності від виду придбаного товару.

Цікавим є той факт, що вже за часів Петра Першого на Русі склалися визначені відношення до видів недоліків товару. Аналіз законодавчих актів того часу дозволив зробити висновок, що їх поділяли на сховані і явні. Явні недоліки можна було знайти при огляді товару, при цьому огляд продовжувався той час, що, по загальноновизнаних поглядах, було потрібно для виявлення явних недоліків. Покупець, що пропустив цей термін і визнав товар придатним, позбавлявся права порушувати спір про якість товару.

Г.Ф. Шерстеневиц наводив наступний приклад із су-